

Čís. 6764.

»Jměním« ve smyslu Šu 99 j. n. jest pro žalobu, domáhající se zjištění, že pohledávka žalovaného uhasla, i část této pohledávky, již žalobce uznal.

(Rozh. ze dne 2. února 1927, R I 55/27.)

Žalující tuzemec domáhal se na žalované cizozemkyni u soudu svého bydliště zjištění, že jeho platební povinnost, převzatá vůči žalované záručním prohlášením do výše 90.000 zl. marek uhasla až na zbytek 100 zl. marek, jež uznal, a odůvodňoval místní příslušnost dovolaného soudu právě nárokem žalované na těchto 100 zl. marek. Námitku místní nepřislušnosti soud první stolice zamítl, rekursní soud námitce vyhověl a žalobu odmítl. **Důvody:** Rekursu nelze upříti oprávněnosti. § 99 j. n. předpokládá, že žalovaná osoba, zdržující se v cizině, má v tuzemsku majetek. V tomto případě zřídil žalobce jmění žalobkyně tím, že v rozporu se svým stanoviskem, projeveným v žalobě, prý z ochoty nárok žalobkyně na zhodnocení ve výši 100 zl. marek uznal a tuto částku žalované zaplatil. Není však pochyby o tom, že žalobce uznal a zaplatil tento peníz jen proto, by tím uměle vytvořil sudiště podle jmění. Takto žalobcem vytvořené jmění nemůže však odůvodniti sudiště podle §u 99 j. n., poněvadž by odporovalo smyslu a účelu tohoto ustanovení, by bylo dovoleno žalobcům vytvářiti libovolně důvody příslušnosti. Ostatně dlužno hleděti na tuto uznanou část zhodnocovacího nároku žalované jako na část nároku z pohledávky, který je předmětem žaloby a nelze tudíž na ni pohlížeti jako na zvláštní jiné jmění žalované ve smyslu §u 99 j. n.

N e j v š š í s o u d obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Při posouzení oprávněnosti sudiště podle § 99 j. n. bylo přihlédnouti jedině k tomu, byly-li tu v čase podání žaloby náležitosti stanovené tímto zákonným předpisem. V tomto sporu bylo ostatně úvahu omeziti jen na otázku, zda jest v obvodu procesního soudu majetek žalované. Zjištěno bylo, že v čase podání žaloby měla žalovaná k požadování od žalobce částku 100 zlatých marek, kteréž částky se tato žaloba netýká. Skutečnost ta postačila k založení sudiště podle §u 99 j. n., aniž záleží na tom, jak vzniklo toto jmění žalované a zda jde o část sporné pohledávky, jež co do této části stala se nespornou teprve uznáním žalobcovým, avšak ještě před podáním žaloby.

Čís. 6765.

Nevyhledává se sice k prohlášení zůstavitele před svědky, že spis obsahuje jeho poslední vůli (§ 579 obč. zák.), by tak učinil slovy zákona, ale vždy musí se zůstavitel výslovně prohlásiti a to tak, že vzhle-

dem k okolnostem případu nemůže býti o tom pochybnosti, že písemnost, kterou mají dožádaní svědkové podepsati, obsahuje jeho poslední vůli. Nestačí výrok zůstavitelův: »ted' to zůstane tak, jak to jest.«

(Rozh. ze dne 2. února 1927, Rv I 1261/26.)

Zaloba, by žalovaní byli uznáni povinnými, uznati platnost písemné závěti, byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Dovolací důvod nesprávného právního posouzení sporného případu nemůže obstáti. Dovolatelé se domnívají, že, bylo-li dožádaným svědkům poslední vůle při příležitosti, jež i osobě práva neznalé jest jako pořizování závěti seznatelná, řečeno zůstavitelem po podpisu písemnosti, obsahující poznatelně poslední vůli, »ted' to zůstane tak, jak to jest«, jest tím pověděno, že pořizovatel, nacházející se na smrtelné posteli, s určitostí, jak mohl, projevil, že zřídil právě poslední vůli, to jest něco, co již nechce změnit. Slova ta musí se prý pojímati v souvislosti s místem a časem, tedy vykládati dle daného případu, nikoli tak, zda, všeobecně vzato, připouštějí též jiný smysl. Než nelze jinak, než souhlasiti s názorem odvolacího soudu. Podle §u 579 obč. zák. požaduje se k platnosti poslední vůle, by zůstavitel před třemi způsobilými svědky aspoň za současné přítomnosti dvou z nich výslovně prohlásil, že spis obsahuje jeho poslední vůli. Zákon nyní požaduje výslovné prohlášení a nespokojuje se pouhým potvrzením, jež, stavši se mlčky nebo znameními, nevylučuje pochybnosti, protože dlužno si pomáhati různými výklady nebo závěry (rozhodnutí čís. 1110 a 1622 Sb. n. s.). Ovšem šlo by příliš daleko, kdyby se zákonu příkládal ten smysl, že zůstavitel musí učiniti své prohlášení přesně slovy zákona. Ale vždy se musí zůstavitel výslovně prohlásiti a to tak, že vzhledem k okolnostem případu n e m ů ž e b ý t i o t o m p o c h y b n o s t i, že písemnost, kterou mají dožádaní svědci podepsati, obsahuje jeho poslední vůli. Zůstavitel musí nepochybným prohlášením projeviti před svědky, že, co jim k podpisu předkládá, jest jeho poslední vůle, takže i svědci, podpisující, jsou si toho vědomi, že svými podpisy stvrzují poslední vůli. Ani prvý soud, ani odvolací soud nezjišťují sice, jaký výrok zůstavitel pronesl a zejména pronesl-li výrok, jak jej potvrdil svědek N., »ted' to zůstane tak, jak to jest.« Ale i kdyby tomu bylo tak, nelze v takovém výroku shledávati nepochybné prohlášení zůstavitelovo před svědky, že písemnost obsahuje zůstavitelovu poslední vůli. Neboť, i když se přihlíží k okolnostem tohoto případu, připouštějí taťto slova, jak správně uvedl odvolací soud, i jiný smysl a výklad, jsouce výrokem příliš neurčitým, povšechným, takže nejsou způsobilá, aby v sobě zahrnovala onen akt formální obřadnosti, který požaduje § 579 obč. zák. k platnému projevu poslední vůle.